

РЕШЕНИЕ

№ 3903

гр. София, 05.02.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 38 състав,
в публично заседание на 18.11.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Татяна Жилова

при участието на секретаря Елена Георгиева, като разгледа дело номер **9604** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е по реда на чл.145-178 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл.68 от Закона за защита от дискриминация (ЗЗДискр.).

Образувано е по жалба на Е. В. Н. и И. Н. Н., двамата с постоянен адрес в [населено място], срещу Решение №313 от 22.08.2023г. на Комисията за защита от дискриминация (КЗД).

С оспорения акт КЗД е приела следните решения: I) установила е, че Е. В. Н. и И. Н. Н. са осъществили дискриминация на основа по признаци „етническа принадлежност“, „гражданство“, „лично положение“, „раса“ и „обществено положение“ по смисъла на чл.4, ал.2 във връзка с ал.1 от ЗЗДискр, спрямо Л. С.; II) на основание чл. 78, ал. 1 от ЗЗДискр на всеки от жалбоподателите е наложена глоба в размер на по 250,00лв. за установените нарушения на ЗЗДискр.

Жалбоподателите Е. В. Н. и И. Н. Н. обжалват решението като постановено при допуснати съществени процесуални нарушения и в противоречие с материалния закон и с целта му. Пред съда се представляват от адвокат И. Б.. Сочат, че в административното производство са събрани разнопосочни доказателства, които не са обсъдени в цялост от решаващия състав на КЗД. Оспорват по същество изводите за извършена дискриминация на посочените признаци, като твърдят, че не са имали знание от каква националност е лицето, определено като дискриминирано. Твърдят, че това фамилно име е характерно не само за С., но и за М. и Х., а освен това се среща и в българската именна традиция. Посочват семантичното значение на думата

«шиптър» - орлов син, като считат, че не представлява обида. Твърдят, че именно Л. С. е проявил вербална агресия срещу тях, като се позовават на образувано досъдебно производство по реда на НПК. Правят възражение за прекомерност на разноските на заинтересованата страна. Заявена е претенция за присъждане на направените по делото разноски.

Ответникът – Комисията за защита от дискриминация, не изразява становище по жалбата.

Заинтересованата страна Л. С., чрез процесуалния си представител адвокат О. Б., оспорва жалбата, не изразява становище по жалбата. Сочи, че досъдебното производство, образувано срещу доверителя му, е прекратено поради несъставомерност на деянието. Счита, че КЗД е установила релевантните факти пълно и точно. Претендира разноски.

Съдът, след преценка на събраните по делото доказателства, прие за установено следното:

Жалбата е процесуално допустима.

Разгледана по същество, жалбата е неоснователна.

Съдът, след като се запозна с представените по преписката и по делото доказателства, установи от фактическа и от правна страна следното:

Производството пред КЗД е започнало по жалба на Л. С., от сръбски произход, управител на търговско дружество, което стопанисва мебелен магазин в [населено място]. В жалбата са изложени оплаквания за нахърняване на националното му достойнство от страна на Е. В. Н. и И. Н. Н. – клиенти, недоволни от изпълнението на поръчка за доставка на спалня. Конкретно сочи, че на 26.11.2020г. клиентите са посетили магазина, като са предизвикали скандал във връзка с неправилното според тях оформяне на документите по поръчката и са му нанесли обиди, наричайки го: „шиптър“, „отивай си в селската държава“, „сръбски селяндур“, „нешастник мръсен“, „нешастен шиптарينو“, „Ш. мръсен, за кой се имаш ти, бе?“. На молба да напуснат търговския обект Е. Н. отговорила: „Няма да мръдна от тук, ясно ли ти е, сръбски селяндур! И маската ще си махна, за да ме запомниш по-добре!“ И. Н. отправил следните заплахи: „Ей сега ще видите какво ще стане, като влезе прокуратурата тук, ще ги накарам да ви попилее“, „Ей сега идва полицията и те почвам, после следва прокуратурата, за да разбереш аз кой съм, шиптъро“. Л. С. се почувствал обиден и унижен, още повече след като разбрал, че И. Н. е архитект по професия и заема висок пост в държавната администрация - началник на Дирекцията за национален строителен контрол. Според Л. С. държавният служител показал, че го счита за „втора ръка“ човек, че българите са нещо повече от сърбите като обществено положение, раса, лично положение, гражданство и етническа принадлежност. Сочи, че за сърбите думата „шиптър“ е повече от обида. Заявява, че С. е модерна държава, която поддържа добри отношения с България и недоумява как след като от 30 години развива бизнес в България, може да е подложен на такова унижително отношение. Скандалът е извършен в присъствието на служителката в магазина М. Т. Ж.. Е. В. Н. и И. Н. Н. са извикали полицейски патрул, който е пристигнал по-късно.

КЗД е приела жалбата за допустима и я е разгледала по същество, като е осигурила равни възможности на страните да изложат становищата си и да ангажират доказателства. Не са допуснати нарушения на процедурните правила. Дадени са указания за доказателствената тежест в съответствие с чл.9 от ЗЗДискр.

В производството пред КЗД е разпитана свидетелката М. Т. Ж., която е потвърдила

изложените в сигнала оплаквания. Посочила е, че преди това е имала телефонен разговор с Е. Н., в която последната я нарекла „душевно болна“, а нея и управителя С. нарекла „психари“, като ги посъветвала да отидат да се лекуват в селската държава на управителя. Свидетелката е посочила, че при посещенията на клиентите в магазина лично е чула думите: “Ей, шиптарино мръсен, къде си мислиш, че се намираш! Селяндур, връщай се там, откъдето си дошъл, нямаш работа в България. Ще ти е тясно тук, обещавам ти... ей сега ви започвам с Прокуратурата и ще ви разкажа играта, да разберете кой съм аз.“

По сигнал на семейство Несторови е образувано досъдебно производство №3382 ЗМК 88/2021 по описа на 7 РУ-СДВР, прокурорска преписка №45550/2020 по описа на СРП. В сигнала са изложени оплаквания за нанесени обиди и псувни от страна на Л. С. към семейство Несторови, както и изразено неуважително отношение към българските институции («Боли ме куро за полицията и прокуратурата...»). В досъдебното производство също е разпитана свидетелката М. Т. Ж., която е дала същите показания като пред КЗД. Наказателното производство е прекратено от наблюдаващия прокурор с Постановление от 13.07.2022г., като е прието, че не е налице хулиганско поведение и грубо нарушаване на обществения ред, а за разследване на обида, което престъпление е от частен характер, липсва подадена тъжба в установения срок.

КЗД е кредитирала показанията на свидетелката М. Т. Ж. като е отчела, че възприятията ѝ са преки и лични, а показанията ѝ са логични и последователни и кореспондират с показанията, дадени в досъдебното производство. В съдебното заседание бяха разпитани полицаите, посетили обекта на място по сигнала на семейство Несторови: свидетелите А. Б. К., Б. Г. Д. и Е. С. Г.. Техните показания не допринасят за изясняване на фактите по спора, тъй като патрулът е пристигнал в търговския обект след като скандалът е приключил и Несторови са излезли на паркинга пред магазина. Свидетелят А. К. не е възприел лично никакви реплики между страните, изслушал е обясненията на Несторови и е отправил предупреждение и към двете страни, за да не се стигне до саморазправа. Останалите двама свидетели не си спомнят изобщо случая. Събраните в съдебното производство гласни доказателства не разколебават показанията на свидетелката М. Т. Ж..

КЗД е посочила, че думата „шиптър“, в речниковото си значение означава „планинец“, „орлов син“ и се използва като етноним за албанец. В българския език обаче тази дума се използва с пейоративен отенък и се използва като презрително наименование на представителите на албанската етническа група или като обръщение към конкретно лице, с което се изразява негативно отношение. В мотивите на решението КЗД е обосновала извод, че Е. Н. и И. Н. са имали нежелано поведение на основа на признаците по чл.4, ал.1, изразено словесно, което, дори и да не е имало такава цел, като краен резултат е накърнило достойнството на Л. С..

Решението на КЗД е правилно.

Забраната за дискриминация е установена в разпоредбата на чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр: Забранена е всяка пряка или непряка дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна.

Поведението на жалбоподателите е квалифицирано като пряка дискриминация по смисъла на чл.4, ал.2 от ЗЗДискр: пряка дискриминация е всяко по-неблагоприятно третиране на лице на основата на признаците по ал. 1, отколкото се третира, било е третирано или би било третирано друго лице при сравними сходни обстоятелства.

Различни форми на пряката дискриминация са описани в хипотезите на различни правни норми. Относима към случая е нормата на §1,т.1 от ДР на ЗЗДискр, която съдържа легалното определение за тормоз: „Тормоз“ е всяко нежелано поведение на основата на признаците по чл. 4, ал. 1, изразено физически, словесно или по друг начин, което има за цел или резултат нахвърляване достойнството на лицето и създаване на враждебна, принизяваща, унижителна, обидна или застрашителна среда. Въпреки че тази разпоредба не е посочена изрично, тя е цитирана буквално в мотивите на административния акт.

В хипотезата на пряка дискриминация, осъществена чрез тормоз, не се изисква да бъдат установени други лица в сравнимо сходно положение, а е достатъчно да се установят целта или резултатът от нежеланото поведение. Твърдението на жалбоподателите, че не са знаели от каква националност е заинтересованата страна, дори и да се приеме за вярно, е правно ирелевантно. За дискриминация на етнически признак е достатъчно знанието, че дискриминираното лице е от различен етнос.

Изводът на КЗД, че в случая постигнатият резултат от поведението на жалбоподателите е нахвърляване на достойнството на заинтересованата страна, е правилен и е достатъчно основание да се приеме, че е осъществена пряка дискриминация по заявените признаци. Въпреки че от цялостното поведение на жалбоподателите може да се обоснове и извод, че те са имали за цел именно да унижат достойнството на заинтересованата страна, при липса на такъв извод, направен от административния орган, и поради забраната да се влошава положението на жалбоподателите в съдебното производство, съдът не може да приеме този елемент от фактическия състав на пряка дискриминация чрез тормоз за осъществен.

Многократните обиди на етническа основа, както и изтъкването на превъзхождащо обществено и лично положение осъществява всички елементи на пряка дискриминация чрез тормоз по §1,т.1 от ДР на ЗЗДискр във връзка с чл.4, и ал.2, извършена словесно във връзка със защитени признаци по ал.1 - етническа принадлежност, гражданство, лично положение, обществено положение, причинила нахвърляване на достойнството на лицето.

Наложената санкция глоба е в минималния размер от 250 лева по чл.78, ал.1 от ЗЗДискр. Доколко тя съответства на целта на закона и постига превенцията на наказанието, е въпрос, който не подлежи на преценка в съдебното производство. Фактът, че заинтересованата страна също е нанесла обиди на жалбоподателите, е неотнормим към производството по установяване на дискриминация и не е основание за неналагане на санкция.

Изводите на КЗД са в съответствие с установените факти, с материално-правните разпоредби и с целта на закона. Не са налице отменителните основания по чл.146 от АПК, поради което жалбата срещу решението в оспорената му част се отхвърля.

Разноски:

При този изход на правния спор разноските са в тежест на жалбоподателите по аргумент от чл.143, ал.1 от АПК.

Заинтересованата страна е поискала присъждане на разноски за адвокатско възнаграждение в размер на 1500 лева , заплатено в брой въз основа на Договор за

правна защита и съдействие, приложен по делото, който служи за разписка за извършеното плащане. На основание чл.143, ал.3 от АПК жалбоподателите следва да заплатят на заинтересованата страна разноси в размер на 1500 лева. Предвид характера на делото, обема на доказателствения материал и броя на съдебните заседания, възражението за прекомерност на разноските се отхвърля.

Така мотивиран и на основание чл.172, ал.2 от АПК Административен съд София-град, II отделение, 38-ми състав,

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Е. В. Н. и И. Н. Н. срещу Решение №313 от 22.08.2023г. на Комисията за защита от дискриминация.

ОСЪЖДА Е. В. Н. и И. Н. Н. да заплатят на Л. С. разноси в размер на 1 500 (хиляда и петстотин) лева.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд, подадена чрез АССГ в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

Съдия: